

Kristusovo vstajenje porok smiselnosti našega bivanja

Ko vsako leto na Veliki teden prebira-
mo ali poslušamo evangeljska besedila, ki
dramatično opisujejo Jezusovo zgodbo, nje-
govo trpljenje in poveličanje, se jasno za-
vemo, da gre v nasprotju med tema dvema
pojmomoma, če ju doživljamo v duhovnem
smislu, za nedeljivo celoto, lastno tudi vsa-
kemu človeškemu bitju. Kristusova usoda
je bila po tistem, ko so ga prijeli, zasra-
movali, obsodili na smrt in križali, navi-
dez brezupna, a verska resnica o odrešil-
nem pomenu njegovega trpljenja in vsta-
jenja, ki jo kristjani na poseben način po-
doživljajo zlasti vsako nedeljo, je trdno
zagotovilo, da ta žrtev ni bila zaman.

Če se kot posamezniki zazremo vase,
spoznamo, da je vsako človeško življenje
sestavljeno iz padcev in viškov, uspehov
in neuspehov, žalosti in veselja, strahu in
poguma, obupa in upanja. Kdo izmed nas
ne pozna tistega strašnega občutka, ko se
v primeru nenadne bolezni, smrti ljublje-
ne osebe, naravne nesreče ali kakršnekoli
katastrofe trenutno zdi, da se vse okrog
nas podira in nas morda celo preveva mi-
sel, da je življenje izgubilo svoj smisel. Ko
opazujemo zunanje manifestacije teh hu-
dih duševnih stanj zlasti pri sodobnem člo-
veštvu, katerega velik del živi v prenatr-
panih in onesnaženih mestnih naseljih, še-
le spoznamo, do kod je pripeljal izgublje-
ni stik s krščanstvom in s tem tudi do mo-
drosti, ki je vsebovana v svetopisemskih
knjigah.

Sredstva javnega obveščanja, posebno
pa še radio in televizija, nam omogoča-
jo, da smo vsak hip povezani z dogajanjem
okrog nas in na najbolj oddaljenih koncih
sveta, a se v tem skriva tudi svojevrstna
nevarnost. Prevelika količina informacij,
ki se dnevno pojavlja v časopisih, na eka-
nih in radijskih valovih, posebej pa še u-
metno spodbujani svet blagostanja, potroš-
niških dobrin, nasilja in erotizma, ki ga re-
klamirajo zlasti po svojem duhu »amerika-
nizirane«
privatne televizijske postaje, vse
to je vzrok, da človek izgublja stik s svo-
jimi civilizacijskimi, kulturnimi in narod-
nimi koreninami. Ni pretirana trditev, da
se hkrati s tem prazni tudi njegova notra-
nja, duhovna identiteta.

dalje na 2. strani ■

VELIKONOČNI MOTIV

Foto MARIO MAGAJNA

*Sodelavcem, naročnikom,
bralcem in vsem Slovencem
vošči vesele velikonočne
praznike*

NOVI LIST

JUGOSLAVIJA MED BITI ALI NE BITI

Ob smrti Josipa Broza Tita leta 1980 so mnogi opazovalci in poznavalci jugoslovanskih razmer napovedovali skorajšen izbruh tlečih nasprotij med jugoslovanskimi narodi, pa tudi ekonomski kolaps. V prvem obdobju po Titovi smrti se je že skorajda zdelo, da so bile črnoglede napovedi glede prihodnje usode Jugoslavije prenaplajene. Kar nekaj let je, kljub poglabljajoči se ekonomski krizi, vladal relativen mir, ki pa se je v luči zadnjih dogodkov v Jugoslaviji pravzaprav izkazal za nekakšno tišino pred viharjem. Politično dogajanje v Jugoslaviji danes namreč ni moč na noben način označiti kot normalno — deželo pretresajo številna nasprotja, konflikti, ki iz njih nastajajo, pa se ne zadovoljivo rešujejo. Položaj je iz dneva v

Problem Kosova je gotovo najbolj pereč kot možen detonator, ki lahko povzroči akutno krizo jugoslovanske federacije tudi z mednarodnimi in ne le notranje-političnimi posledicami. Ta problem je najtežji tudi zato, ker je njegova vsebina nabita z iracionalnimi elementi, kot so užaljen nacionalni ponos, nekakšne zgodovinske pravice Srbov na Kosovu, medsebojno sovraštvo Srbov in Albancev. Kosovo nastopa kot del srbske nacionalne mitologije in kot tako pri večini srbskega prebivalstva povzroča močan čustven naboj, ki pogojuje čisto poseben odnos do problematike Kosova, do »zibelke srbstva«, kot mu pravijo. Prav zaradi teh iracionalnih elementov je položaj v tej zvezi najbolj nepredvidljiv in izven dosega racionalne analize. Če hočemo poiskati zgodovinsko vzporednico za razumevanje položaja v sklopu Srbija-Kosovo, je nemara najbolj ustrezna primerjava z Nemčijo po prvi svetovni vojni. Tudi Nemci so se tedaj počutili ponižani kot narod, hoteli so obrniti tok zgodovine, ki jim je prizadejal, po njihovem, nesprejemljivo krivico.

Problem nasprotij med jugoslovanskim Severom in Jugom je klasičen problem nasprotij med manj in bolj razvitimi okolji. Ta problem je npr. navzoč tudi v Italiji, čeprav ne s tako rušilnimi posledicami. Razlog za večjo razcepljenost na tej podlagi je iskati v večnacionalni sestavi Jugoslavije pa tudi v specifičnem ekonomskem sistemu, ki večinoma ne priznava tržnih zakonitosti. V takšnem sistemu je blagostanje narodov in posameznikov v veliki meri odvisno od države in ne od sposobnosti za ustvarjanje dobrin. To nujno povzroča napetosti med tistimi, ki dobijo več kot ustvariijo, in tistimi, ki se morajo v korist prvih odpovedati delu sadov svoje ustvarjalnosti.

Tretji problem, navidez najmanj pomemben, utegne biti najtežje rešljiv. Problem različnih vizij za izhod iz krize je namreč pogojen z različnimi sistemi vrednot, ki veljajo v različnih delih Jugoslavije. Kot je znano, so privzgojene vrednote

posameznika, tisti dejavnik, ki odločilno vpliva na vse njegovo delovanje. Vrednote so konstitutivni del človekove psihe in odrasel, izgrajen človek se jim zelo težko, če sploh lahko odreče.

Ena temeljnih vrednot je v severovzhodnem delu Jugoslavije patriarhalna tradicija, ki podrazumeva samodejno podrejanje formalnim avtoritetam, četudi to ni funkcionalno utemeljeno. Takšna miselnost je idealna podlaga za razvoj avtoritarnih družbenih sistemov, ki jih seveda podpira večina tako vzgojenega prebivalstva. Samodejno podrejanje formalnim avtoritetam brez predhodne verifikacije njihovih kvalitete pa je v nasprotju z racionalno evropsko mislijo, ki ima večji vpliv v severozahodnem delu Jugoslavije. Zato se v tem delu države vse bolj uveljavlja prepričanje, da je za izhod iz krize nujno potrebna demokratična politična ureditev.

Sedanje dogajanje v Jugoslaviji se zdi najlaže razumljivo, če ga ocenjujemo kot spopad dveh različnih konceptov za nadaljnji razvoj. Demokratični koncept ima

dalje na strani 12 ■

Prihodnja številka Novega lista bo izšla v četrtek, 6. aprila.

Uredništvo in uprava

dan vse bolj napet, zaostren, skorajda eksploziven.

Jugoslovanski krizni položaj ima več razsežnosti, tako da ga je na kratko pravzaprav nemogoče kolikor toliko celovito prikazati. V množstvu dejavnikov, ki spodbujajo razvoj jugoslovanske krize, pa bi kljub vsemu veljalo izdvojiti predvsem tri: 1. problem Kosova oz. Srbije (danes je pravzaprav že težko reči, kaj je za Jugoslavijo in njeno integriteto bolj problematično — samo Kosovo ali že tudi Srbija v celoti); 2. problem nasprotij med jugoslovanskim Severom in Jugom in 3. problem različnih vizij za izhod iz krize v posameznih delih države.

Omenjeni dejavniki se med seboj seveda prepletajo in drug na drugega učinkujejo, tako da ločena obravnava praktično ni mogoča oz. je mogoča samo za ceno znatnih poenostavljanj zelo zapletenega položaja.

Kristusovo vstajenje porok...

■ nadaljevanje s 1. strani

Obstajajo znamenja, da je tudi med sodobnimi ljudmi vse več takih, ki se zavedajo teh nevarnosti in dilem, zato ni čudno, da se med njimi pojavljajo najraznovrstnejša duhovna, mirovna in ekološka gibanja, ki iščejo izhod iz tega položaja. Tudi v Evropi niso redke skupine, ki vidi-jo rešitev celo v vzhodnih, azijskih verskih sistemih in filozofijah. Pri tem pa se pozablja, da pomeni beseda evangelij, kakor jo pojmuje krščansko razodetje, veselo sporočilo oziroma označevanje sporečila o nastopu odrešenjske dobe, ki jo prekrok Nahum napoveduje takole: »Glej, na gorah prihaja sel, ki oznanja mir!«

V nekakšni bivanjski stiski so se v dneh po Kristusovem vstajenju znašli tudi apostoli, ki so se iz strahu pred Judi, kakor poroča evangelist Janez, zaklenili, a nena-

doma je Jezus »stopil mednje in jim rekel: 'Mir vam bodi!' Ko je to izrekel, jim je pokazal roke in stran. Učenci so se razveselili, ko so videli Gospoda. Tedaj jim je Jezus spet rekel: 'Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz pošljem vas.'« S temi besedami evangelista Janeza je po teološki razlagi poudarjen vesoljni značaj Jezusovega poslanstva in poslanstva njegovih učencev. Po učenju krščanskih Cerkva je Kristusov nauk veljaven za vse čase in ljudi, tudi za današnje, z njegovo pomočjo pa je mogoče najti odgovor na mnoga bivanjska vprašanja, ki mučijo izgubljenega človeka sodobne industrijske in postindustrijske civilizacije. V tem duhu torej premišljajmo o skrivnosti Kristusovega trpljenja in vstajenja, ki je porok smiselnosti našega bivanja in upanja v prihodnost.

Log — cerkva sv. Uršule

(foto M. Magajna)

Slovenska skupnost pred deželnim kongresom

(Pogovor z deželnim tajnikom I. Jevnikarjem)

Kot poročamo na drugem mestu, bo 7. maja deželni kongres Slovenske skupnosti. To pomeni, da se izteka tudi deželnemu tajniku Ivu Jevnikarju redni mandat. Naprosili smo ga zato za pogovor, na katerega je rad pristal.

— *Katere so bile glavne značilnosti strankinega delovanja za časa tvojega mandata?*

Slovenska skupnost je želela v tem času kar najbolje zastopati koristi vse naše narodnostne skupnosti. Ostala je samostojni politični subjekt in v neštevilnih primerih potrdila staro spoznanje, da ne bo nihče reševal naših problemov, če se tudi sami ne zavzamemo za njihovo rešitev, če nismo prisotni in delavni.

Seveda, to niso bila lahka leta, ne za Ssk ne za vso manjšino. Na političnem področju smo vsekakor vsi skupaj na mrtvem tiru, saj se je na splošno politična moč Slovencev v tem obdobju zmanjšala, vprašanje zaščitnega zakona se ni premaknilo, doživeli smo napade na nekatere že pridobljene pravice, skrhalo se je akcijska enotnost, življenjska moč naše skupnosti upada. V takih razmerah je bilo bistveno zdržati, se ne prepustiti malodušju, zbirati moči za nove napore in tudi boje. Naša stranka in naši izvoljeni zastopniki so dokazali, da se tudi v takih razmerah s prisotnostjo in delavnostjo marsikaj doseže: od gradnje slovenskega šolskega centra v Gorici do ovrednotenja slovenščine pri pobudah pokrajinskega odborništva v Trstu, da posebej ne omenjam sprotnega reševanja upravnih in političnih problemov na raznih področjih. Na deželni ravni bi omeñil doseženo zastopstvo v Tržaškem skladu in postavko za slovensko kulturo v novem proračunu.

Seveda, potrebe so velike, potrebnih bi bilo še več delavcev, a tudi več podpore našemu delu, če ga imamo za koristnega. Kongresi so ravno za to, da preverimo, kako smo se odzivali izzivom časa, koliko načrtov pa je ostalo le na papirju.

Kar zadeva življenje v Ssk, moram reči, da se je z novim skupnim statutom, ki je bil odobren na zadnjem kongresu, še utrdila strankina enotnost in deželna razsežnost. Čeprav smo v videmski pokrajini še naprej šibki, smo enakopravno predstavljali pomembnejše pobude tudi v Čedadu. Kot tajnik sem skrbel, da se je deželno tajništvo pogosto in redno zbiralo in da so bile bistvene odločitve sad skupnega razmišljanja. Večkrat je zasedal tudi strankin deželni svet, priložnost je bila tudi za poglobitve na seminarju. Jasno pa je, da je samo deželno vodstvo brez moči, če ni živa vsa stranka, saj je treba večino dela izpeljati na sekcijski in pokrajinski ravni.

— *Kateri pa so bili glavni in najpomembnejši dogodki?*

Kaj vsega se je zvrstilo v treh letih, bi tako na hitro sploh ne mogel povedati. Za poglobljeno oceno si je treba vzeti časa in to bo prišlo na dan ob bližnjem pisanju poročil za deželni kongres. Vsekakor je treba omeniti volitve, v treh letih trikrat zelo odgovorne in zahtevne volitve: parlamentarne volitve, deželne volitve, s katerimi so šle vstric pokrajinske volitve v Trstu in Gorici, ter občinske volitve v Trstu, priprava na bližnje evropske volitve. Na parlamentarnih volitvah smo v povezavi s strankami manjšin doživeli huda razhajanja v sami stranki in majhen uspeh na voliščih. Na lanskih volitvah smo dosegli vse svoje cilje in potrdili samostojno zastopstvo na deželi, v obeh pokrajinskih svetih in v tržaški občini, a številčno smo padli. Evropske volitve s snovanjem novega zavezništva manjšin predstavljajo nov izziv. Kot se veselimo uspehov, tako se realistično sprašujemo, kako bo čez nekaj let s samostojnim zastopstvom, če ne pride do preokreta v sami manjšini. Na nedavnem strankinem pokrajinskem kongresu v Gorici je bilo na primer poudarjeno, kako bi lahko imeli Slovenci v goriški občini deset svetovalcev, pa jih imamo le tri, dva pri Ssk, enega pri PSI; včasih jih je bilo sedem. Ali bomo še naprej razprševali svoje glasove in dokazovali, da naša življenjska volja peša?

Pripravili smo prenovljen predlog o globalni zaščiti. Iskati je bilo treba stikov z novimi parlamentarci manjšin. Sami ali v skupnih predstavništvih smo nagovarjali nove oblastnike. Odločno smo krenili v smer Evrope in iskanja zaveznikov tudi na tej ravni.

Zadovoljen sem, da smo pomnožili stike z javnostjo in številnimi pomembnimi dejavniki. Nedvomno je zdaj Ssk v slovenskem tisku veliko bolj prisotna, vsaj zaradi akcij našega deželnega svetovalca Brezigarja tudi v italijanskem tisku. Srečanja z vodstvom SZDL v Sloveniji so postala redna letna priložnost za iskreno in kritično obravnavanje skupnih problemov. Pomnožili in utrdili so se stiki z živo stvarnostjo pri nas in v Sloveniji — od novih zvez do Cerkve, od stikov Mladinske sekcije do evropskih razsežnosti, koroških bratov in raznih pomembnih ustanov.

Sodelovanje v deželni šeststrankarski večini je po naši oceni koristno za našo skupnost, pa čeprav nas v samo vlado še niso pripravljene sprejeti in čeprav imajo nekatere stranke potem nedosledna stališča do Slovencev in Ssk ali na krajevni ali na vsedržavni ravni.

Naši izvoljeni predstavniki so na vseh ravneh dokazali, da se Ssk ne zanima izključno za »manjšinska« vprašanja, temveč se trudi za reševanje vseh problemov naše in širše skupnosti. Problemi gospo-

darstva in varstva okolja so ravno tako naši problemi. Isto lahko rečemo o zdravstvu, kulturi, šolstvu ipd. Več nastopov Ssk je bilo tudi strokovno zelo utemeljenih.

K prej omenjeni težavnosti tega časa pa spada spoznanje, kako se skoro zaman borimo za obrambo našega narodnega ozemlja, za pravično zaščito, za resnično sožitje. Ne mislimo pa odnehati.

— *Kakšno je zdaj »zdravje« Slovenske skupnosti?*

Za nami so miadinski pokrajinski in deželni kongres, pokrajinska kongresa za Tržaško in Goriško, seminar krožka Šček v Vižovljah. Rekel bi, da se je v Ssk zbralo nekaj novih sil in da je pri vseh članih nestrpnost želja, da bi nekaj bistvenega premaknili v zvezi z našim položajem. Ob zavesti, da so široke plasti naše skupnosti tudi že precej utrujene ali pasivne, je to jamstvo in naloga obenem.

— *Se ti zdi, da je Slovenska skupnost še vedno »barometer« slovenske narodne zavesti v zamejstvu, kot se je pred leti izrazil viden slovenski politik?*

To vsekakor. O tem pričajo izkušnje vsak dan. Ostaja pa tudi, po našem mnenju, najpomembnejše sredstvo za javno uveljavljanje naše skupnosti. Zato je Ssk tako dragocena in jo je treba krepiti, pa tudi ob njenih pomanjkljivostih gledati predvsem na bistvo.

Križpot v Osapski dolini

(foto M. Magajna)

— *Zakaj so se pravzaprav tako hudo zaostriili odnosi med Ssk in PSI na Tržaškem? Ali italijanski socialistični stranki res gre samo za župana v Nabrežini? Ni tu tudi zaznati tako imenovanega učinka Craxi?*

Zapleti, do katerih je prišlo v zvezi s »štafeto« na županskem mestu v Nabrežini, so le en vidik odnosov med Ssk in PSI, prav gotovo ne najpomembnejši. Kdor opazuje to stranko, se samo čudi, kako se v njej spreminjajo notranja zavezništva, prelamljajo sporazumi, utrjujejo in spodjedajo oblastni položaji. Bistvo spora je v

dalje na 4. strani ■

Iz delovanja deželnega svetovalca Ssk

O PROBLEMIH SLOVENSKEGA ŠOLSTVA

V petek, 17. marca, se je deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar srečal v Vicenzi s podtajnikom v ministrstvu za šolstvo, krščanskodemokratskim poslancem Zosom. Svetovalec Brezigar je podtajniku obrazložil stališče slovenskega šolskega sindikata do zakona o reformi osnovne šole, o katerem bo poslanska zbornica razpravljala v kratkem. Pristojna komisija poslanske zbornice je že odobrila zakonski osnutek, ki ne predvideva nobenih norm za potrebe slovenske šole. Za manjšinske šole na Južnem Tirolskem in v Dolini Aosta pa dovoljuje posege, ki jih sicer že predvidevata statuta obeh omenjenih dežel. Zato je svetovalec Brezigar vztrajal pri zahtevi, naj se zakonski osnutek tako dopolni, da bo predvideval tudi možnost, da deželna uprava sodeluje pri reševanju problemov slovenske šole.

Deželni poslanec Brezigar je podtajniku v ministrstvu za šolstvo podrobno obrazložil pomen in delovanje dvojezičnega šolskega centra v Špetru v Benečiji, ki predstavlja tudi edino šolo s slovenskim

učitev peticije, ki jo je predložila skupina prebivalcev v zvezi z novo lokacijo sinhrona na tržaškem Krasu. Poziv slovenskega svetovalca je posledica dejstva, da je deželni tehnični odbor pred dnevi povoljno ocenil podrobni urbanistični načrt prizadetega področja. Bojan Brezigar v svojem pozivu hkrati poudarja, da bi se morali ustvariti pogoji, da bi se deželni svet lahko izrekel o celotni zadevi, še preden bi predsednik deželne vlade podpisal ustrezn odlok.

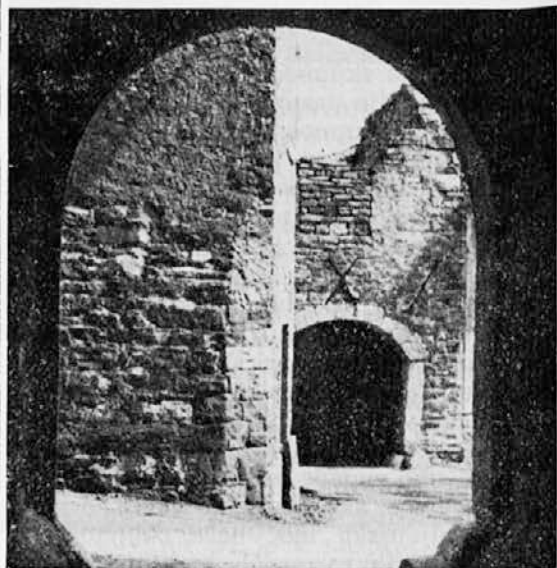
Proučevanje peticije se je začelo 17. novembra lani, ko je bila zaslišana delegacija podpisnikov. Nato je bil zaslišan predstavnik tržaške občine, komisija pa si je ogledala takò področje pri Bazovici kot tudi področje pri Padričah, pri čemer je na lastne oči ugotovila veliko škodo, ki bi jo okolju povzročila lokacija pri Bazovici. Predsedstvo komisije je sklenilo, da bo zaslišalo prof. Rubbio in nekatere znanstvenike, a sta od tega sklepa že zaman potekla dva meseca. Pobuda predstavnika Slovenske skupnosti naj torej služi k pospešitvi proučitve kočljivega problema v okviru pristojne komisije, tako da bo o peticiji lahko čimprej sklepal deželni svet.

O televiziji v slovenskem jeziku

Svetovalec Ssk Brezigar je z zadovoljstvom vzel na znanje zagotovilo, ki ga je dal senator Cesare Golfari glede televizij-

skih oddaj v slovenskem jeziku. Poslanec Brezigar je namreč izrazil zaskrbljenost, ker se govori, da bo zakon 103 iz leta 1975 odpravljen, pri čemer je tudi opozoril, da se nekateri člani tega zakona sploh niso izvedli. Med temi je omenil člen, ki izrecno zadeva televizijske oddaje v slovenskem jeziku.

Senator Golfari je v svojem odgovoru poudaril, da bi v primeru odprave dosedanjega zakona nova zakonodaja gotovo spet vsebovala predpise, ki zadevajo slovensko manjšino.

učnim jezikom v videmski pokrajini. Brezigar je poudaril, kako je nujno, da pristojne oblasti to šolo čimprej priznajo, saj se je v tem smislu izrekel tudi deželni svet Furlanije Julijske krajine, ko je ob glasovanju za proračun sprejel priporočilo, ki so ga podpisali svetovalci KD, PSI, KPI, DP, Zelenih in Slovenske skupnosti.

Podtajnik Zoso je vzel na znanje izvajanja svetovalca Bojana Brezigarja in pripomnil, da bi lahko vlada sama vložila v poslanski zbornici popravek v skladu s potrebami slovenske šole.

Še o sinhrotronu

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Brezigar je pozval predsednika 5. stalne komisije deželnega sveta, geometra Pierantonia Riga, naj pospeši postopek za pro-

Slovenska skupnost pred deželnim kongresom

■ nadaljevanje s 3. strani

odnosu, ki ga ima stranka PSI do Slovencev kot takih. Nekdanja zagovornica slovenskih pravic se je, vsaj na Tržaškem, v lovu na glasove Liste za Trst, odpovedala načelnim izbiram in zajahala nacionalističnega konja. Omogočila je izvolitev desničarskega protislovenskega poslanca in v številnih primerih, nazadnje te dni v rajonskih svetih po Tržaški, podprla protislovenska stališča. Na splošno pa se je pod Craxijem odločila za pragmatičnost, ki meji na nevezano brezobzirnost.

— *Kakšni so odnosi s KPI? Kako si zamišljaš skupno nastopanje Slovencev v Italiji glede na tako zaostrene odnose s strankama, ki zbirata tudi Slovence?*

S KPI smo v dialektičnem odnosu. Osnovno dejstvo ostaja, da je ta stranka na vsedržavni, deželni in pokrajinski ravni že skoraj ves povojni čas v opoziciji. Glavna glasov slovenskih volivcev tako v bistvu zelo malo vpliva na politično dogajanje in je skorajda »zamrznjena«. Sodelovanje v večinah ob sprejemljivih pogojih pa nam je pokazalo, da se da nekaj doseči. Kot manjšina ne moremo čakati, da se bo vse rešilo, »ko bo partija na oblasti«.

V manjših slovenskih občinah smo v opoziciji ob komunistično-socialističnih odborih. Od kraja do kraja je odvisno, kakšni so odnosi. V nekaterih občinah so zelo korektni in plodni za tamkajšnje skupnosti.

V Devinu-Nabrežini je komunistična opozicija zelo ostra proti našemu županu. Spet drugje v pomembnih zadevah opravljamo tudi skupne akcije, ne glede na to, da smo eni v večini, drugi v opoziciji. V Kraški gorski skupnosti pa so ravno v obdobju, ki ga obravnava ta intervju, dozoreli pogoji za plodno sodelovanje KPI-PSI-Ssk v vodstvu krajevne ustanove.

Za skupne nastope niso toliko usodne razlike med partnerji, kolikor korektnost in jasnost. V sami manjšini tudi zunaj politike še ni prave enotnosti in enakopravnosti med komponentami. V nekdanji enotni delegaciji pa ni bilo jasnosti s socialisti, saj slovenski predstavniki nikakor niso imeli za sabo ne krajevnega ne vrhovnega vodstva svoje stranke, kot je to veljalo za ostale podpisnike skupnih dokumentov ali snovalce skupnih akcij. Kljub težavam pa znamo tudi danes enotno nastopati v bistvenih zadevah. Ravno novo zavlačevanje ministra Maccanica z osnutkom zaščitnega zakona zahteva zdaj odločen skupen nastop.

— *Kaj bi povedal bralcem Novega lista za velikonočne praznike?*

Veliki petek in velika nedelja, Kalvarija in vstajenje, to čaka vsakega človeka. Grenko je, a tudi polno tolažbe. To more veljati tudi za narod in za manjšinsko skupnost. Verjeti mora v smisel, nikoli ne sme obupati, gledati mora naprej.

»Pesem mladih« v Boljuncu

V gledališču »France Prešeren« v Boljuncu se je v soboto, 18. t.m., zbralo številno občinstvo, da bi poslušalo koncert otroških in mladinskih zborov, ki ga je priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Revija »Pesem mladih« je tako doživela svojo 19. izvedbo in tudi letošnji koncert je potrdil, da opravljajo otroški pevski zbori neprecenljivo delo med otroki, saj jih navajajo na petje in s tem nudijo prve pojme glasbene kulture, pomemben pa je tudi dejavnik prijateljskih vezi, ki se oblikujejo med člani zborov, da ne govorimo o zavesti, ki se mimogrede usidra v mlade duše, da je koristno in lepo sodelovati pri petju, a tudi drugje v življenju.

Na sporedu je bilo 12 pevskih zborov, ki so prihajali iz vse tržaške pokrajine. Kot prvi je nastopil zbor »Slomšek« iz Bazovice, ki ga vodi Andrej Pegan. Priložnostno misel je povedal openski kaplan in dirigent Franc Pohajač. Ta je poudaril, da je petje tudi pomembno vzgojno sredstvo za ohranitev narodne zavesti med mladimi generacijami.

Sledili so nastopi zborov »Slovenski šopek« iz Mačkolj, ki sta ga vodila Ljuba Smotlak in Ilario Tul, nato so zapeli zbor »Zvonček« z Repentabra, vodi ga Tone Bedenčič, otroški zbor »Fran Venturini« od Domja, ki ga vodi Suzana Žerjal in še »Vigred« iz Šempolaja ter »Vesela pomlad« z Opčin. Šempolajski zbor vodi Rosanda Kralj, openskega pa Franc Pohajač.

Po odmoru so nastopili otroci zborčka »Kresnica« od Svetega Ivana pri Trstu, ki ga vodi s. Karmen Koren, sledil je nastop zborov »Valentin Vodnik« iz Doline, vodi ga Suzana Žerjal ter otroci zborov »Ladjica« iz Devina, ki jih vodi Olga Tavčar. Po otroških zborih so nastopili mladinski pevski sestoji »Zvonček« z Repentabra, »Vesela pomlad« z Opčin in še »Fran Venturini« od Domja.

Na koncertu je bil prisoten tudi tržaški škof msgr. Bellomi, ki je po odmoru pozdravil otroke in zbrano občinstvo.

Slovenska skupnost se pripravlja na evropske volitve

Ob robu 3. nacionalnega kongresa Union Valdôtaine v Saint Vincentu v Dolini Aoste, kateremu je prinesla uradni pozdrav tudi Slovenska skupnost, je bilo 18. marca novo srečanje o možnosti skupnega nastopa strank narodnih manjšin in avtonomistov na junijskih, tretjih neposrednih volitvah v evropski parlament. Srečanje sta vodila ravno potrjena predsednik in tajnik Union Valdôtaine Bétemps in Grimod, prisotna pa sta bila tudi poslanec Caveri in baskovski poslanec Garaikoetxea, ki je na srečanju zastopal Evropsko svobodno zvezo. Član njene parlamentarne skupine v Strassburgu je tudi dosedanji predstavnik manjšinske liste iz Italije.

V Saint Vincentu so se zbrali predstavniki gostiteljev, Slovenske skupnosti, Okcitanskega avtonomističnega gibanja, Sardinske akcijske stranke, Union Furlane, Unione del popolo Veneto, kot opazovalci pa še Tridentinsko-tirolske avtonomistične stranke.

Poudarjeno je bilo, da se snuje obnovljeno zavezništvo, katerega nosilke so politične organizacije narodnostnih skupnosti. Med njimi morajo vladati korektni in enakopravni odnosi, ki naj se pokažejo že v volilnem znaku, kjer naj bi bili zastopani simboli vseh sodelujočih strank. Govor je bil tudi o volilnem programu in nadaljnji tesnejši povezavi.

Zdaj se morajo vse stranke izreči o osnutku sporazuma. Slovenska skupnost bo to storila na zasedanju deželnega sveta, ki je po pravilih pristojen za take odločitve. V začetku aprila pa bo v Milanu odločilno skupno srečanje glede sklenitve zavezništva.

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar in deželni tajnik te politične stranke Ivo Jevnikar sta obiskala ravnatelja deželnega sedeža italijanske radiotelevizijske družbe Maria Maurija. Na srečanju je bil govor predvsem o problemih slovenskih radijskih oddaj in o zahtevah slovenske manjšine, da bi prišlo končno do uresničenja zakona št. 103 iz leta 1975, ki določa, da mora priti do televizijskih oddaj v slovenščini. Poudarjeno je bi-

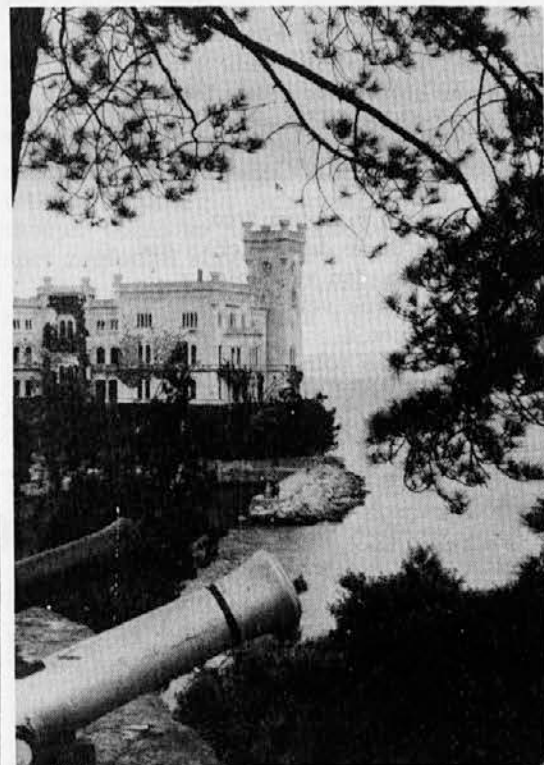
lo da javna radiotelevizijska služba veliko pomeni za harmonični razvoj slovenske manjšine na informativnem in kulturnem področju. Ravnatelj deželnega sedeža je obljubil, da bo posredoval za rešitev problemov, s katerimi je bil seznanjen.

—o—

Deželni kongres Slovenske skupnosti bo 7. maja 1989

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je na zadnji seji soglasno sklenilo, da bo nadaljevalo s pogovori za skupen nastop strank narodnih manjšin v Italiji na junijskih evropskih volitvah. O zadnjih novostih glede oblikovanja take liste sta na seji v Nabrežini poročala deželni tajnik Ivo Jevnikar in prof. Andrej Bratuž.

Na seji je tajništvo tudi sklenilo, da iz organizacijskih razlogov odloži 6. deželni kongres Ssk na nedeljo, 7. maja. Potekal bo ves dan v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu. Zelo pozitivno so bili ocenjeni že opravljeni kongresi, zlasti mladinski deželni kongres na Pomorski postaji v Trstu in tržaški pokrajinski kongres v Zgoniku. Goriški pokrajinski tajnik in deželni predsednik Marjan Terpin je poročal o pogajanjih za rešitev občinske krize v Gorici.

Miramar

(foto M. Magajna)

Študijski dan o V. Ščeku

Skupina primorskih izobražencev z obeh strani meje je dala pobudo za študijski dan o znanem primorskem duhovniku, politiku in organizatorju Virgilu Ščeku, ki se je rodil pred sto leti in Rojanu v Trstu in umrl leta 1948 ter je pokopan v Avberju na Krasu.

Študijski dan, ki je bil posvečen liku in delu Virgila Ščeka, se je začel v soboto, 18. t.m., v župnišču v Komnu s predavanji, ki so jih imeli prof. Adrijan Pahor, dr. Tone Požar, Marko Tavčar in prof. Peter Stres. Višji kustos Marko Vuk je v imenu pripravljalnega odbora navedel razloge, zaradi katerih so priredili študijski dan o Virgilu Ščeku. Prof. Adrijan Pahor

je orisal glavne značilnosti življenjskega obdobja, v katerem je deloval Virgil Šček, dr. Tone Požar je govoril o Ščeku kot duhovniku in človeku, Marko Tavčar je razčlenil Ščekovo politično in organizacijsko delo, prof. Peter Stres pa je govoril o krščanskem socialnem gibanju na Goriškem na začetku tega stoletja.

Predavanje je poslušalo lepo število ljudi. Udeležence je pozdravil tudi škof iz Kopra Metod Pirih. V soboto popoldne so si udeleženci ogledali cerkev v Avberju, s slikami Toneta Kralja, kjer je bil Šček za fašizma župni upravitelj, in obiskali pokojnikov grob na pokopališču. V avberski cerkvi je bila nato maša v Ščekov spomin.

Deželni svetovalec Bojan Brezigar je poročal o odgovoru, ki ga je dal dan prej v deželnem svetu odbornik Angeli glede upepeljevalnika pri Štandrežu in Sovodnjah. Kot je med drugimi poudaril goriški občinski svetovalec dr. Damjan Paulin, se krajevno prebivalstvo nikakor ne more zadovoljiti s takim stališčem in zahteva korenite ukrepe.

Nova knjiga za otroke

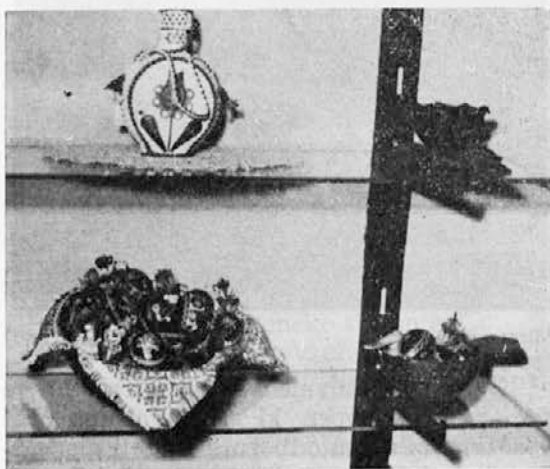
V Katoliški knjigarni v Gorici so v sredo, 15. t.m., predstavili novo knjigo, ki bo v tem velikonočnem času lahko obogatlila branje naših otrok. Gre za knjigo »Zajček uhaček se ne boji«, ki jo je napisala učiteljica Mariza Perat, ilustrirala pa Danila Komjanc. Na večeru so nastopili učenci osnovne šole »Oton Župančič« iz Gorice, nato pa je gospa Kazimira Blažič Sorč predstavila pisateljico in ilustratorko. Mariza Perat že več let piše prozo za otroke. Redno sodeluje pri otroški reviji Pastirček, nekaj njenih igrice pa so uprizorili po raznih šolah ali snemali za radio. Peratova je pred leti izdala knjigo Goriški sprehodi, ki je doživela dober odziv med bralci in je že pošla.

Danila Komjanc je tudi učiteljica. Že nekaj let sodeluje kot ilustratorka pri reviji Pastirček. Za knjigo »Zajček uhaček se ne boji« je pripravila lepe akvarelne slike, ki so bile tudi razstavljene ob predstavitvi. Večer sta končali Suzi Ferfolja in Lucija Valentinič, ki sta prebrali dva odlomka iz nove knjige.

Izšel je openski župnijski list

Openski mešani pevski zbor sveti Jernej je ob letošnji Veliki noči izdal kar 35 strani obsežno glasilo »Naša beseda«, ki sta ga uredila Berta Vremec in prof. Vinko Beličič. List poroča o življenju in delovanju raznih skupin in zborov, ki delujejo na Opčinah, a tudi pri Banih in na Ferlugih. Posebno mesto v listu ima izdaja izbora pesmi lani umrlega 17-letnega fanta Davida Kalca. Pesmi je zbral in uredil Vinko Beličič. Na tem mestu objavljamo pesem Davida Kalca z naslovom »Velikonočni glas«.

»Samo odmev zvonov,
samo glas,
samo čustvo v mojem srcu
pravi mi, da je danes Velika noč.
Dan veselja, dan vstajenja.
Dan neizmerne veličine.
Dan prebujenja.
Dan novi, dan poln smisla.
Samo glas pravi mi,
da je danes Velika noč.

Toda kaj bi od glasu drugega hotel,
ko me je vendar že otel,
naznanil mi,
da grob nas vseh je votel,
ko svoj veliki petek sem trpel.«

Pokrajinski kongres Slovenske skupnosti v Gorici

SKUPNA SLOVENSKA LISTA NA OBČINSKIH VOLITVAH

V Kulturnem domu v Gorici je bil v nedeljo, 19. t.m., pokrajinski kongres Slovenske skupnosti. Udeležilo se ga je veliko somišljenikov, prisotni so bili seveda delegati. Kongres se je začel s koncertom mešanega pevskega zbora »Francišek Borgia Sedej« iz Števerjana, ki ga vodi Tomaž Tozon. Po uvodnem pozdravu predsednika strankinega pokrajinskega sveta Branka Černica je pokrajinski tajnik Marjan Terpin prebral svoje poročilo. Podrobneje je obdelal tista področja, na katerih se je Slovenska skupnost še posebej angažirala. To so šolska vprašanja in problematika okolja. Natančno je proučil tudi sedanjo krizo na goriški občini, vprašanje sodelovanja v večinah na Goriškem, vprašanje globalnega zaščitnega zakona in sedanje premike v zvezi s to zadevo.

Tajnik Terpin je v svojem govoru dalje omenil vprašanje upepeljevalnika pri Sovodnjah. Poudaril je, da je končni cilj vseh političnih bojev ta, da bi deželna uprava spremenila sedanji načrt glede upepeljevalnikov. Glede krize v goriškem občinskem svetu in sploh sodelovanja v upravah je tajnik dejal, da je Ssk pripravljena sodelovati v krajevnih upravah le, če so v njih njeni zastopniki. Terpin je tudi potrdil nujnost sodelovanja z matično domovino, glede stanja v zamejstvu pa je ugotovil, da je delovanje enotne delegacije neučinkovito. Predlagal je končno, da bi Slovenci na prihodnjih občinskih volitvah v Gorici nastopili na skupni slovenski listi.

Po tajnikovem poročilu in pozdravih je sledila razčlenjena razprava, med katero so govorniki podrobneje osvetlili nekatere teme, ki jih je Terpin le omenil. Glede notranje ureditve Slovenske skupnosti na Goriškem je bilo slišati tudi nekaj polemičnih, a vsekakor konstruktivnih misli. Deželni tajnik Ivo Jevnikar je poročal o pripravah na bližnje evropske volitve, na katerih bo stranka nastopila, kot že v preteklosti, na skupni manjšinski listi, s Sardinijo in z Union Valdôtaine. Na volilnem znaku bo tokrat tudi lipova vejica kot znak Slovenske skupnosti. Pogajanja, je povedal Jevnikar, so še v teku, a se bodo po napovedih zaključila v prvih dneh aprila.

Ob koncu kongresa so delegati odobrili spremembo statuta in izvolili 46 članov novega pokrajinskega sveta, ki bo na svoji prvi seji izvolil člane tajništva.

—o—

ODBORNIK BRANCATI V KULTURNEM DOMU V GORICI

V ponedeljek, 13. t.m., je deželni odbornik dr. Mario Brancati obiskal in si ogledal Kulturni dom v Gorici. Deželnega odbornika so sprejeli člani upravnega odbora Kulturnega doma ter predstavniki pokrajinskega odbora Slovenske kulturne gospodarske zveze (SKGZ) za Goriško. Slovenski predstavniki so odborniku podrobneje obrazložili bogato kulturno in telesnokulturno dejavnost, ki se neprekinjeno razvija že osmo leto v Kulturnem domu.

Mens sana in corpore sano!

Številnim idejam, ki so se utrnile ob pripravi 40-letnice klasične gimnazije v Trstu, se je h kulturnemu programu pridružila še nova zamisel. S skupnimi močmi bomo organizirali športni dan, na katerem bodo sodelovale ekipe različnih klasičnih gimnazij iz Jugoslavije, Avstrije in Italije. Srečanje bo po vsej verjetnosti popestrila še zanimiva okrogla miza, namenjena izključno mladim.

Zamisel se nam je porodila predvsem zato, ker smo sami začutili, kako poučno in zanimivo je lahko tako srečanje z dijaki gimnazij, ki se v šoli prav tako mučijo z latinščino in grščino, a so nam po drugi strani tako zelo daleč. Na žalost se le nekaterim šolam posreči, da navežejo tesnejše stike s šolo iz drugega kraja, le redkokdaj srečanja postanejo vsakoletna tradicija! Dijakom pa največkrat taka srečanja zelo veliko pomenijo; vsakogar obogati nova izkušnja, z novimi prijatelji si imamo vedno kaj zanimivega povedati, izmenjujemo si misli, in še in še bi lahko naštevati ...

Kljub temu so taka srečanja na žalost bolj neznanka kot pa konstanta v šolskem življenju, saj zahtevajo brezhibno organi-

zacijo, zadostna finančna sredstva; le vse to lahko vodi k zaželenemu uspehu!

Dijaki klasične gimnazije F. Prešeren iz Trsta smo pod vodstvom prof. Pavletiča, ki nam zelo rad priskoči na pomoč, že začeli z organizacijo. Športne ekipe se bodo med seboj pomerile v ženski odbojki in moškem malem nogometu. Program športnega dne sicer še ni natančno izpirljen, v glavnih obrisih pa smo si potek srečanja že omislili. Prepričani smo, da se bodo gostje pri nas kar najbolje počutili in se na svoje šole vrnili prepolni lepih vtisov ... Prav v takem duhu smo se sami lotili dela, zavihali rokave in po telefonu poklicali izbrane klasične gimnazije, ki so se z veseljem odzvale našemu povabilu. Že v tem je dokaz, da smo na svojo klasično tržaško gimnazijo lahko samo ponosni in da nismo zgrešili, ko smo se kljub skromnejšemu številu dijakov, ki to šolo obiskuje, lotili zahtevne priprave, ki jo terja naša 40-letnica.

Že unaprej smo trdno prepričani, da bodo naš trud poplačali vedri nasmehi in zadovoljstvo naših gostov, o katerih bomo v kratkem še podrobneje poročali.

N L

PROSTOR MLADIH

»Za boljši slovenski jutri«

V nedeljo, 5. t. m., je v Trstu pod geslom »Za boljši slovenski jutri« potekal 3. deželni kongres Mladinske sekcije Slovenske skupnosti. Kongres je bil v dvorani »Vulcania« na Pomorski postaji, na kar je opozarjal tudi 10-metrski napis na pročelju postaje same.

Zasedanje se je pričelo s Prešernovo Zdravljico, ki jo je zapel Dekliški zbor Devin. Sledila sta pozdrav deželnega predsednika Davida Slobca ter glasovanje nekaterih sprememb k statutu Mladinske sekcije, ki so bile soglasno sprejete. Zatem je stekel redni del kongresa, ki se je pričel s poročilom predsednika Slobca. Slednji je orisal delovanje MS Ssk od zadnjega deželnega kongresa, ki je bil leta 1985 v Nabrežini, do danes. Sledili so pozdravi gostov. Naj omenim samo nekatere: Zorana Thalerja za Zvezo socialistične mladine Slovenije, Walterja Škerka za Zvezo komunistične mladine Italije, Damjano Kralj za Mladinski odbor SKGZ in druge. Mladince Ssk sta pozdravila tudi strankin deželni tajnik Ivo Jevnikar in deželni svetovalec ter devinsko-nabrežinski župan Bojan Brezigar.

Nato je prišlo na vrsto poročilo deželnega tajnika Damjana Terpina, ki je poudaril potrebo po enotnem slovenskem volilnem nastopu (glasove je treba strniti na enotni slovenski listi, brez ideoloških predodgov) ter ostro obsodil ravnanje nekaterih sil in strank, ki vključujejo sicer v svoje vrste tudi Slovence, vodijo pa odkrito protislovensko politiko.

Prvi del zasedanja je zaključil nastop Dekliškega zbora Devin, ki je pod vodstvom Hermana Antoniča zapel štiri pesmi. Sledil je desetminutni odmor, nato pa je bila razprava. Posegi diskutantov so bili najrazličnejših vrst. Obravnavali so sožitje med Slovenci in Italijani, slovenske

televizijske oddaje, šolo, okolje, stike z mladinskimi organizacijami drugih evropskih manjšin (naj samo omenim, da bo prihodnje leto MS Ssk organizirala seminar Mladine evropskih narodnostnih skupnosti — MENS) itd. Omembe vreden je predvsem poseg Brede Susič glede šole. Slovenska višješolska mladina se mora politično osveščati in angažirati, zato pa se mora MS Ssk še bolj zanimati za šolske probleme (predvsem kar se tiče potreb in zahtev dijakov), kot se je doslej. To je bilo napisano tudi v letakih, ki so jih mladi aktivisti Ssk delili pred kongresno dvorano. V letakih je bil pod naslovom »Za boljši slovenski jutri« predstavljen program MS Ssk. Po razpravi so bile volitve, na katerih je bil izvoljen nov deželni odbor. Kot zadnja je prišla na vrsto predstavitev resolucij o slovenskih televizijskih oddajah in o sinhrotronu, ki sta bili soglasno sprejeti. S tem se je kongres tudi končal.

Pa še nekaj besed o geslu »Za boljši slovenski jutri«. Geslo je nastalo ob zbiranju podpisov v zvezi z ljubljanskim procesom proti Janši, Tasiću, Borštnerju in Zavrlu. Tokrat pa je bilo rabljeno v zvezi s stanjem Slovencev v Italiji. Krasilo je letake, na katerih je bil predstavljen program MS Ssk. Tako je vsakdo, ki je kakega od teh letakov prebral, lahko zvedel, kaj pomeni za mladince Ssk »boljši slovenski jutri«: enoten volilni nastop Slovencev v Italiji, boljše šolske strukture, varstvo okolja, sožitje med tu živečima narodoma, skratka rešitev vseh večjih ali manjših problemov, ki tarejo našo narodnostno skupnost.

I. Ž.

—o—

DELEGACIJA UNIJE V GORICI

Delegacija Unije Italijanov iz Istre in z Reke, ki jo je vodil predsednik Silvano Sau, je 18. t.m. vrnila obisk goriški pokrajinski upravi. Srečanja se je udeležil tudi goriški župan Scarano. Razgovarjali so se o konkretnem in stalnem sodelovanju v okviru delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Prišla je pomlad

V ponedeljek, 20. t.m., se je ob 16.28 pričela astronomska pomlad. Dolžina noči je bila enaka časovni dolžini dneva. Po ne navadni in sušni zimi, se zdi da bo pomlad spoštovala pravila igre. Napovedujejo namreč spremenljivo vreme z občasnim dežjem. Tako vsaj pravi sporočilo meteorološke službe letalstva. In prav v ponedeljek bi morali po vsej Italiji imeti najbolj deževen dan tedna. Južni vetrovi preteklih dni so popustili pred pritiskom mrzlih zračnih mnot, ki so se valile z atlantskega območja in nam prinesle vlažno vreme, dež in nevihte, zlasti še na Tirenskem območju. Vremenska motnja se je nato počasi pomikala proti Vzhodu. Med torkom in četrtnikom je dosegla jadransko in jonsko območje. Tedaj so na tirenskem področju že spet zagledali sonce.

V četrtek naj bi vremenska motnja že skoro v celoti zapustila italijansko ozemlje. Slabo vreme bodo imeli samo še na jonskem območju, drugod po državi pa bo jasno ali malo oblačno, kar naj bi morda obetalo sončno Veliko noč.

Brišički — vodnjak sredi vasice (foto M. Magajna)

Vlada in solidarnost na Poljskem

V Varšavi so pogajalci izoblikovali sporazum, ki bo omogočil, da bodo izgledili različna stališča, zaradi katerih je prišlo do zastojev na »okrogli mizi« med vlado in opozicijo. Na srečanju so vladni predstavniki in zastopniki Solidarnosti sklenili, da za dva dni pospešijo sestanek delovne skupine, ki se ukvarja s političnimi vprašanji. To je omogočilo, da je do seje prišlo še pred 22. marcem, ko se je sestal parlament. Ko je poročal o tem sporazumu, je poljski tisk poudarjal, da je vlada osvojila popravke, za katere se je zavzemala opozicija v zvezi z novim volilnim zakonom. Vlada se je tudi obvezala, da bo ponovno preučila listine, ki uvajajo novo podobo predsednika republike, opredeljujejo njegove pristojnosti in mu določajo vlogo.

Prav tako bo ponovno pregledala tudi popravke v ustavi, ki uvajajo senatno zbornico.

—o—

ASTRONAVTI SO SE VRNILI

Astronavti ameriške vesoljske ladvice Discovery so 18. t.m. pristali med ploskanjem približno 450.000 gledalcev na vesoljskem oporišču Edwards sredi kalifornijske puščave. Ladjica je skupno preletela več kot 3 milijone kilometrov, in sicer v štirih dneh, 23 urah in 39 minutah. Glavni cilj tokratne misije je bil ta, da so postavili na tirnico velik telekomunikacijski satelit, izvedli pa so tudi vrsto zanimivih preizkusov ter posneli vrsto fotografskih slik zamejske površine. Vseh 5 astronautov je pri dobrem zdravju.

Stanko Žerjal »Ljudstvo moje, kaj sem ti storil?«

»Kaj sem ti storil ali s čim sem te užalil? Daj, odgovori mi!«

Kdo je tisti, ki tako vzdihuje?

Kdo je, ki se pritožuje?

Kdo, ki to vprašuje?

Morda kdo, ki je za svoja dobra dela prejel plačilo tega sveta, ki je — nevaležnost? To bi bila prešibka motivacija. Tako ganljiva pritožba more priti le iz ust koga, ki je nesebično služil ljudstvu in je bil za nagrado od ljudstva ali v imenu ljudstva zavržen, preganjan, morda celo umorjen.

Tako bi mogel zajokati grški modrijan Sokrates. Sad svojega razmišljanja, da je človeška duša neumrljiva, in luč svojega umovanja je razdajal atenski mladini, a ga je ljudsko sodišče prav zaradi tega obsodilo na smrt.

Tako bi mogel zakričati indijski narodni voditelj Gandhi. Odklanjal je nasilje; z gladovno stavko je v ječah angleškega okupatorja terjal neodvisnost za svoj narod. Ko je došel na cilj, je nanj planil iz ljudstva atentator in ga ubil.

Koliko in koliko je v razdobju 2200 let še drugih človekoljubov — preganjanjih, mučenih, umorjenih, ki bi upravičeno mogli vpiti: ljudstvo moje, kaj smo ti storili? Ti so na primer oznanjevalci evangelija od prvega papeža Petra in njegovega naslednika sv. Klementa do današnjih misijonarjev idealistov, pionirjev omike in razodete vere ali domačih pastirjev ter laičnih pričevalcev, ki so po nedolžnem preganjanju — zdaj tu zdaj tam, včeraj v Mehiki, potem ponekod za Železno zaveso, potem izmenoma kakor po dogovoru v Srednji Aziji, na afriški celini, na vulkanskih tleh južnoameriških diktatur.

Mar ni slišati tudi na slovenski zemlji iz še živečih ust in še več iz molčečih grobov enako očitajoče pritožbe? »Ljudstvo moje, s čim smo te užalili? Potem ko smo se zate, o narod, nesebično in ljubeče razdajali?«

Vendar komu se zgodovinsko pripisujejo pekoča, v začetku napisana vprašanja? Komu so v usta položene omenjene trpke pritožbe?

Gornje besede so le uvod in refren ter zaključek dalje elegije v preprostem, poljudnem slogu. Če navedem le nekaj kontrastnih verzov, bo iz njih bralcu zablestelo tudi pravo ime. Pri-sluhnimo!

»Ljudstvo moje ...

Jaz sem te zasadil kot prekrasni vinograd, ti pa si mi postalo čez mero grenko. Ljudstvo moje ...

Izpeljal sem te iz Egipta ...

ti pa si me gnalo pred Pilatov sodni stol ... Ljudstvo moje ...

Hranil sem te z mano v puščavi,

ti si pa mene s pestmi in biči bilo ... Ljudstvo moje ...

Napajal sem te z rešilno vodo iz skale,

ti si pa mene napojilo z žolčem in kisom ... Ljudstvo moje ...

Povišal sem te z veliko nočjo,

ti si pa mene obesilo na les križa ... Ljudstvo moje ...

Kaj bi ti bil moral še storiti in ti nisem storil?

In ti si s sulico svojemu Odrešeniku prebodlo srce ...

Ljudstvo, s čim sem te užalil? Daj, odgovori mi!«

To so tako imenovana Improperia, v cerkveno uradnem prevodu Očitanja. Recitirajo ali po-

jejo se v liturgiji velikega petka po razkritju razpela.

Besedilo je bilo zloženo v več variantah od neznanih sočustvovalcev na Vzходу vsaj v šestem stoletju. Grška legenda pravi celo, da se je to zgodilo na pobudo in ob sodelovanju pobožnega mladeniča ob nekem potresu v Mali Aziji pod cesarjem Teodozijem. Res pa je, da najdemo Improperijem podobnost v neki apokrifni knjigi. Ta je lahko še tako pravoverna, le da ni priznana kot navdihnjena in ostaja le kot knjiga ljudske pobožnosti. Vsebina Improperijev pa je blesteče biblična. Je v bistvu le transliteracija, prepesnitev vseh tistih izrekov iz Stare in Nove zaveze, ki govorijo o Možu bolečin, prepesnitev Kristusovih avtentičnih dialogov z judovskim ljudstvom. Improperia ali Očitanja so v elegijo prelite Kristusove solze nad judovskim ljudstvom, ki ni hotelo spoznati dneva božjega obiska in nad tistim človeštvom, ki še danes preganja Odrešenika.

Ko je ta sakralna elegija postala znana na Zahodu — prejeli so jo od jeruzalemske Cerkve, brž so jo prevedli v latinščino in vsaj v devetem stoletju izbor najboljših kitic uvrstili v zahodno, to je rimsko liturgijo velikega petka. Besedilo so opremili z eno najlepših melodij gregorijanske ali koralne glasbe. Škoda, da se po večini cerkvah ne recitirajo, pa še celo poglasno, medtem ko se verniki vrstijo v počeščenju križa s petkratnim poljubom, in se le malokje slovesno pojejo, da bi ljudstvo razločno slišalo in duhovno uživalo to pretresljivo spokorno molitev. Posameznim kiticam so pridružene tudi prošnje smrtnikov kot spokorni odgovor trpečemu Odrešeniku. Te je tudi latinski obred ohranil v grškem izvorniku. Glasijo se: Hāgios bo theōs, hāgios ischyros, hāgios athānatos ... elēison hymās! (Sveti Bog, sv. Močni, sv. Nesmrtni, usmili se nas!).

Ko sem ugibal, kaj bi izvirnega napisal za velikonočne praznike, mi je spomin na neko šolsko nalogo prinesel navdih, da bi povabil morebitne bralce najprej na Kalvarijo. Brez nje bi ne bilo vstajenja, brez velikega petka ni velike nedelje. Tako je kar polemično hotel praznovati veliki petek pisatelj Ivan Pregelj, profesor slovenščine na t.i. prvi državni humanistični gimnaziji v Ljubljani. Tik pred velikonočnimi počit-

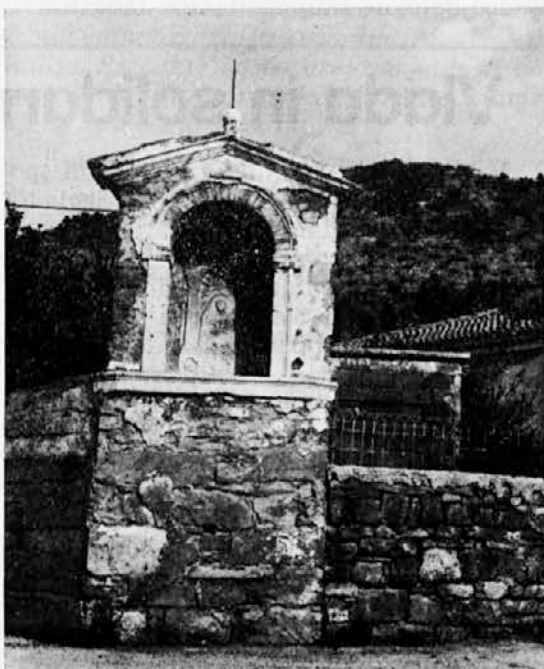
nicami je dal v vseh svojih, z obema spoloma natrpanih razredih pisati za šolsko nalogo nekaj iz velikonočne tematike. Jasno nam je bilo, da bo proste dni porabil za korigiranje naših izdelkov. Ko smo se vrnili s počitnic, smo zvedeli za oceno še prej, kot nam je vrnil zvezke z rdečimi »okraski«. Objavil jo je v velikonočni številki dnevnika Slovenec. V ljubki glasi se je ovadil, da je želel iz branja naših spisov obuditi v sebi »tisto sveto otroško žalost velikega tedna ... ob božjem grobu ... ob raglji, ob temnožol-tih voščenkah ... žalost iz privezanih zvonov ...« A bil je razočaran — in zavzdihnil: »Pa so moji dijaki deca. In sto in petinsedemdesetkrat so mi pisali v nalogi: "Piruhi, pomaranče, potica in gnjat." In eden je pisal "gnad" in ne eden ni pisal, da je Bog umrl in da se čudi, kako more sonce na nebu sijati, ko Bog v grobu spi ...«

Kako bi mi bilo ljubo na starost pogledati v tisti moj vezek, kaj sem takrat pisal. Ob koncu šolskih let so nam bili zvezki za uradne šolske naloge vrnjeni. In rad bi bil vsaj iz par zadnjih gimnazijskih razredov ohranil svoja skripta slovenščine in filozofije. Žal sem moral šolarske rokopise pred povratkom v domovino požgati, ker sem dobro vedel, da bi mi na mejnem prehodu kakršnikoli slovenski rokopisi povzročili sitnosti in varuhom javnega reda strah ter grozo pred nevarnostjo vstaje zoper kralja in duceja. Nisem se motil. Ker nisem imel nič rokopisnega, so me zadržali v Podbrdu in ozmerjali zaradi obilice tiskane slovenščine. Zaplenili so mi revije mladinskega gibanja Križ na gori in Rdeči ognji, češ da je to socialdemokratska propaganda. Obvestili so angele varuhe na kvesturi in v rojstnem kraju o nuji »specialnega nadzora« nja za tujerodnega študenta, ki se vrača iz Jugoslavije«. Neizbrisni madež se me je držal do poloma diktature in pri vsakem konfliktnem srečanju s policijo v poznejših letih so začeli najprej s tem izvornim grehom. Ta je bil pa šele začetek križevega pota, ki so ga in smo ga morali hoditi premnogi Primorci.

Grenke preizkušnje, trpljenje približujejo človeka k spoštovanju velikega petka pred veliko nočjo. Morda je bil Ivan Pregelj tako neomajno veren kristjan zato, ker je imel težko mladost. Kakor marsikaj drugega tako nam je v razredu izklepetal odkritosrčno tudi o svoji vernosti. Pripovedoval nam je, da ga je nekoč žena Otona Župančiča vprašala: »Gospod profesor, kako, na kak način morete Vi verovati v osebnega Boga?« Oton je uprl oči v pisatelja. Pregelj pa: »Kakor kmet.« Oton, večno majavi agnostik, in žena sta obmolknila. Nam v razredu je seveda malce obširneje razložil temelje svojega kmečkega verovanja v Boga, v Odrešenika, v veliki petek in v veliko nedeljo.

Željo po doživljanju velikega tedna smo brali tudi v profesorju klasičnih jezikov, po imenu Osana, možu gromkega glasu in mehkega srca. Tudi njegova mladost je bila že od rojstva grenka. V svetem tridnevju pa je prihajal v ljubljansko stolnico s pravo obredno knjigo v latinskem jeziku. Po njenem besedilu je sledil petju psalmov, Improperijev, Jeremijevih žalostink.

Ah, da! Zalostinke preroka Jeremija ... Ko so jih duhovniki pri oltarju v svetem tridnevju počjo recitali po latinsko, jih seveda nismo razumeli. Le iz turobne melodije smo skleпали, da tiste latinske, nam neumljive besede govorijo nekaj svetega. Pač pa smo kar dovolj doumeli po-

navljajoči se odpev v Zalostinkah, ker je imel pretresljivo melodijo in ker nam ga je bil verjetno katehet ali pridigar kdaj razložil po slovensko. Glasi se: »Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrne se h Gospodu, tvojemu Bogu!«

Skoda, da je liturgična reforma izločila Jeremijsko pridigo iz svetega tridnevja! Nadomestila jo je s pustim berilom iz cerkvenih očetov. Pa prav zdaj, ko bi mogli poslušati besedilo v domačih jezikih. Čeprav se Zalostinke ne pojejo več za veliki petek v cerkvah, nikakor niso preklicane, saj so sestavni del svetega pisma Stare zaveze. Klic k spreobrnjenju ostaja, dokler bo greh prisoten v človeku, v ljudstvu, na svetu.

Zaradi greha zemljanov je Kristus sprejel križev pot in Kalvarijo. Za naše pritlikave možgane je seveda skrivnost, kako more biti moj osebni greh današnjega dne prisoten pred dvatisoč leti na Oljski gori, med bičanjem na Pilatovem dvorišču, pri križanju Nedorodnega. Pa še kakšna skrivnost! In vendar je tako, da smo le »z Njegovimi ranami ozdravljeni«. Okrog vse Kalvarije je še ogromno skrivnosti. Neskončni, Nesmrtni in Močni Bog ima pač pravico biti vedno nedostopen in nedosegljiv še tako globokemu umovanju človeka. Morda pa ni tako velika skrivnost v vprašanju, kako bi bil umrljivi in grešni človek odrešen, če bi nihče ne bil Kristusa sodil in ne gnal na Kalvarijo. Za odrešenje padlega človeka in človeštva je in bi namreč zadostovalo to, da je božji Sin postal človek, privzel našo naravo, se ponižal do nas tako, da je postal eden izmed nas popolnoma organsko, fizično, antropološko, in da se je prepustil tudi naravnemu zakonu umiranja in naravne smrti. S samim dejanjem učlovečenja je že obnovil most med temo in lučjo, med iz raja izgnanim človekom in Bogom.

Drama križevega pota in nasilne smrti na križu ni zasebna epizoda enega izmed sinov človeka, enega izmed ljudi, ampak ima kajpak socialno funkcijo za odrešenje vsega človeštva. Zadnje besede umirajočega na križu »Dopolnje no je« povedo, da se je izpolnila volja resničnega Očeta, usmiljenega očeta luči in ljubezni, da je dosežena zmaga nad zlom, nad grehom, nad smrtjo, nad lažnim očetom teme in sovraštva.

Zato se ta edinstvena drama, ki bi ji po modernem okusu priljubljeni terminologiji mogli reči »kozmična drama«, sploh ne zaključiti s katastrofo, kajti navidezni katastrofi velikega petka sledi v zelo kratki razdalji — velika nedelja. Samo eno jutro sonce obseva molk nad grobom, že naslednjega dne pa vstajenje prehit prvo zarjo. Rodi se pesem, mogočna, velikonočna... Pesem poje himno Odrešeniku... Zapijmo jo še mi:

»Zveličar naš je vstal iz groba...
vesel, prepevaj, o kristjan!«

Potrebno je rešiti Kraljeve slike v Avberju

Kakor je znano, so v okviru študijskega dneva, ki je potekal ob stoletnici rojstva Virgila Ščeka (1889-1948) v Komnu, udeleženci obiskali tudi župnijsko cerkev v Avberju, poslikano s Kraljevimi stenskiimi slikami. Ta dogodek nam daje povod, da osvetlimo okoliščine nastanka teh umetnin ter na kratko razložimo njihovo vsebino in pomen za slovensko umetnost.

Tosja Makuc-Kozina v svoji diplomski nalogi o Tonetu Kralju, objavljeni v Goriškem letniku (1987, št. 12-14, str. 291-292) navaja, da je cerkev sv. Nikolaja v Avberju bila poslikana preko zime leta 1927-28. V tem kraju je takrat kot župnijski upravitelj začel službovati Virgil Šček in gotovo ni slučaj, da se je za izvršitev monumentalne poslikave obrnil prav na Toneta Kralja. Mladi slikar, sicer doma z Dolenjskega, se je v tem času na Primorskem že krepko uveljavil, in sicer s poslikavo cerkva na Premu in v Volčah ter z nekaterimi kvalitetnimi knjižnimi opremami in ilustracijami za primorske založbe. Oba, tako Kralj kot Šček, sta idejno bila blizu mladokatoliškemu krogu, ki si je poleg verskega poglobljanja v obnovljenem krščanstvu prizadeval tudi za prenovo slovenske cerkvene umetnosti, pri tem pa je likovni in tudi literarni ideal prepoznava v ekspresionizmu. Ko Milko Matičetov v slovenski izdaji »Ljubezenskih pisem« Stanka Vuka (Trst 1986) komentira eno od omemb Virgila Ščeka, lik tega vsestranskega človeka tako le označi (str. 310-311): »avberski gospod' (...) je v dobrih desetih letih službovanja naredil iz Avbera neke vrste kraške Atene ali kraške Firenze, njegove narodnostne, prosvetno-vzgojne idr. zasluge pa so vseeno še zmerom preslabo znane in premalo cenjene.« Ščekovo povezavo s Kraljem slutimo npr. iz pisma Stanka Vuka ženi z dne 10. decembra 1942 (isto, str. 150), kjer ji naroča tudi naslednje: »Pozdravi strica Gilda (namreč Virgila Ščeka, op. ured.) in mu povej, da če bi umrl poprej, ko se jaz vrnem, trmasto vztrajam pri svojih željah, ki naj bi prišle v njegov testament, in sicer: 1. njegova osebna ura, 2. starinska stenska ura s pozlačenim ohišjem, 3. Kraljeva podoba 'Stanjel na Krasu'. Malo je, vendar se na to zanašam.« M. Matičetov v opombi k tem stavkom na str. 312 iste knjige najprej razloži, kdo je stric Gildo in navaja, da je Kraljeva slika 'Stanjel' »nastala v času, ko je poslikaval avbersko cerkev«. V katalogu razstave »Ekspresionizem in nova stvarnost na Slovenskem«, ki je bila leta 1986 v Ljubljani, je ome-

njena slika reproducirana na str. 292, na str. 413 pa so pod zaporedno številko 280 objavljeni njeni splošni podatki, iz katerih je razvidno, da je nastala leta 1928 in da je zdaj last Moderne galerije v Ljubljani.

Iz leta 1928 pa imamo še eno pričevanje v literaturi o Kraljevih povezavah s Krasom in Ščekom. Revija Mladika je že v tem letniku (str. 194) objavila daljši opis pravkar nastalih Kraljevih stenskih slik v avberski župnijski cerkvi. Članek, ki ga je napisal Karel Dobida, uvodoma navaja nekaj splošnih podatkov o tej starinski cerkvi in gručasti vasi na vrhu hriba. Pisca je pri zunanjsčini cerkve še posebej začudila baročna streha zvonika, »ki je v teh krajih, kjer prevladujejo običajni koničasti beneški kampanili (stolpi), redkost.« Nato navaja, kako je slikar odstranil nastavek glavnega oltarja v prezbiteriju, da je tako pridobil potrebno površino za veliko podobo zavetnika cerkve sv. Nikolaja.

Tone Kralj: obglavljanje sv. Janeza Krstnika — stenska poslikava v Avberju (1927-28)

Mladika omenjeni prizor takole opisuje: »Na divje razburkanem morju plava ladja, ki vidiš samo njen rilec. Zdi se gledalcu, da prihaja ladja iz cerkve same in da se tudi on nahaja na njej. Iz nevihte se prikaže veličastna postava sv. Nikolaja, ki z roko kaže proti nebu in tolaži obupajoče moške in ženske, ki so v nesrečni ladji. Od svetnika izhaja šop svetlobnih pramenov, ki osvetljujejo potapljaljočo se ladjo«. Ob sv. Nikolaju, patronu avberske cerkve, sta naslikani postavi svetih bratov Cirila in Metoda, zato lahko utemeljeno domnevamo, da je na izbiro teh dveh svetnikov za upodobitev na častnem mestu vplival prav Virgil Šček. Znano je namreč njegovo zanimanje za glagolico in slovansko bogoslužje, hkrati pa se je skupaj s slikarjem Kraljem dobro zavedal, da bo upodobitev slovanskih apostolov v cerkvi pozitivno vplivala na dvig narodne zavesti tlačenega primorskega ljudstva. Revija Mladika nato v istem članku na kratko opiše še dva prizora v prezbiteriju: na severni steni, torej na evangeljski strani, je upodobljen sv. Luka, ki slika Marijo, bolniki, ki z desne prihajajo k njemu, pa nam povedo, da je bil tudi zdravnik. Na južni, listni strani prezbiterija, je naslikano obglavljanje sv. Janeza Krstnika. Pisec o prizoru pravi: »Središče in žarišče slike tvori Krstnikova glava, ki jo je pravkar izročil krvnik Salomi. V temni ječi na levi leži svetnikovo truplo, nad stopniščem na desni vidimo Herodovo gostijo.«

Sledi nato opis štirih prizorov iz Marijinega življenja, ki jih je Tone Kralj naslikal v pol-

Prelomnica časov

(PREDAVANJE PROF. TRSTENJAKA V GORICI)

V nizu t.i. teoloških predavanj v Katoliškem domu v Gorici je v četrtek, 9. marca, nastopil znani strokovnjak v teologiji in eksperimentalni psihologiji, dolgoletni profesor ljubljanske teološke fakultete in član Slovenske akademije znanosti dr. Anton Trstenjak. Predavalnica je bila polna kakor še nikdar doslej. 84-letni mož je z mladeniško svežostjo govoril dobro uro tako zanimivo, glasno in razločno, strokovno in obenem poljudno, da nismo niti opazili, kako hitro nam je stekla ura poslušanja. Bolj kot psihološke vidike preiomnic, kakor je bilo v naslovu najavljen, nam je podal odlično in resnično diagnozo kolektivnega bolnika, namreč sodobnega človeštva.

Velike, nadobičajne prelomnice v našem stoletju so po predavateljem gledanju naslednje:

1. v odmiranju države ali državnosti; vrhovna uprava ne zna biti več kos niti mednarodnemu niti domačemu terorizmu in ne kriminalu, ker se v konsolidirani miselnosti poudarja enostransko, da je vir oblasti le v t.i. volji ljudstva;

2. v odnosih kristjanov do Cerkve in vere se javlja odpor proti avtoritativno diktiranemu nauku in seveda še bolj proti cerkvenim strukturam, proti cerkveni disciplini.

3. kriza družine. Ta je vidna v poplavi zakonskih ločitev in razvez, v razvajanosti otrok, v zrahljanju družinskih in sorodstvenih vezi. V tej krizi je skopnelo ono oboževanje otrok, kakršno je bilo pred nedavnim v modi.

4. prelomnica je v človeku samem. Posameznik je zašel v krizo, ker nazaduje njegov osebni moralni standard;

5. prelomnico predstavlja kriza vrednot. Zaradi nje je človek predrzno dosegel do tistih zadnjih mejnikov, ki jih ne sme preskočiti, kakor

je preskakoval doslej predzadnje in predpredzadnje pregrade, ker ti skrajni mejniki imajo na hrbtni strani samo še brezno katastrofe, splošnega pogina. Ta samomorilski pogin je možen v zlorabi atomske energije, v genetskem inženirstvu, pa še v čem.

Zaključek diagnoze je bil ta, da je sodobni človek suženj naglice, da nima več niti časa biti srečen. Prof. Trstenjak je imenitno opisal ta človekov osebni direndaj. Naglica in zaposlenost v celi džungli poslov, opravkov, obveznosti, potreb, telefonska družabnost namesto osebnih obiskov itd. predstavljajo pravzaprav še eno prelomnico.

Predavateljeva ugotovitev me spominja na zaskrbljenost, ki sem jo že davno slišal iz drugih ust. Moj osebni zdravnik rajni dr. Josip Vrtovec mi je dopovedoval in vzdihoval: »Mar ne vidite, kako je postalo človekovo življenje grozovito kondenzirano?«

Občinstvo je bilo zelo hvaležno predavatelju. Mnogi bi bili želeli še kaj povprašati v debati. Toda vodstvo srečanja je pravilno razumelo, da je bilo za 84-letnika že dovolj utrudljivo pripeljati se malo prej iz Ljubljane, napolniti večer z živahnim govorjenjem v suhem zraku in se spet odpeljati še isto noč nazaj v Ljubljano. Tako tudi ni bilo mogoče razjasniti po predavanju neke obrobne trditve o slovenskem mladinskem gibanju. Bila je bolj izraz osebne skromnosti kakor prepričanje.

Dikcija in staja v tem predavanju naj bi bila za zgled vsem mlajšim predavateljem, ki prihajajo iz Ljubljane v Trst in Gorico ne govorit, ampak čitat čim bolj tiho, čim bolj abstraktno (po domače recimo — učeno), čim bolj dolgočasno.

St. Zerjal

Marčna številka revije Pastirček

Pastirček že 43 let redno prihaja v roke slovenskih otrok na Goriškem in Tržaškem, a je v vsaki številki zaslutiti veliko navdušenje piscev in bralcev. To se odraža v pošti, ki jo revija prejema in objavlja na zadnjih straneh.

Iz tiskarne je pred nekaj dnevi prispela šesta, marčna številka. Uглаšena je na prihod pomladi in bližajočo se Veliko noč. To pričajo verzi na prvi strani, ki jih je napisala Zora Saksida. Najmlajšim bralcem je namenjena slikanica »Nazareški osliček«. Nekateri dele risb bodo otroci sami pobarvali, ob branju zgodbe pa bodo preizkusili svoje veroučno znanje.

Med sodelavci je tokrat tudi duhovnik in odlični poznavalec Beneške Slovenije Jožko Kragelj. Za rubriko »Naše priče« je prispeval zapis o Ivanu Trinku. Avtor je Trinka predstavil kot duhovnika, pisatelja in velikega vzgojitelja. Opaziti je veliko Kragljevo zavzetost, da bi Trinka predstavil kar se da celovito, da se bodo mladi bralci lahko zamislili o vrednotah narodne vesti, ljubezni do jezika itd.

Zora Saksida vabi, naj bi ob Veliki noči vsi pričali s konkretnimi dejanji dobroto in ljubezen.

Na straneh, ki so namenjene predstavljanju mladinskih ustvarjalcev, je Draga Lupin tokrat opozorila na pisateljico Branko Jurca, ki je med slovenskimi osnovnošolci še posebej znana kot

avtorica številnih pravljic in povesti. Iz članka zvezmo, da je pravzaprav po rodu Kraševka iz Koprive, še kot otrok pa se je preselila v Maribor, kjer se je šolala in postala učiteljica. Marsikaj pretresljivega je doživela med drugo svetovno vojno kot taboriščnica v Gonarsu in nato kot interniranka v taborišču Ravensbrück. Po vojni se je posvetila učiteljevanju in pisanju pravljic. Zora Saksida v sliki in besedi pripoveduje, kaj vse je lahko pomlad.

Tudi v tej številki imamo tradicionalni skavtski kotichek. Zanimivi fotografski posnetki iz delovanja kolonij v Dragi in Comegliansu pa že nekako vabijo na počitnice, čeprav je do konca šolskega leta še več mesecev. Mariza Perat je prispevala pravljico »Drevo in nebotičnik«. Revija pa opozarja na izdajo njene knjige pravljic. Naslov knjige je »Zajček uhaček se boji!«, risbe in ilustracije v knjigi je oskrbela Danila Komjanc.

Bogata je tokrat Pastirčkova pošta, učenci in dopisniki so napolnili kar šest strani s svojimi prispevki. Prav na koncu sta objavljene še dve pesmi. Prvo, z naslovom »Tri račke«, je uglasbil Janez Bitenc; drugo »Vesna, pridi!« (besedilo je napisala Ljubka Šorli) pa Zorko Harej. Tudi v tej številki je nekaj strani namenjenih ugankam, smešnicam in križankam.

M. T.

Potrebno je rešiti...

■ nadaljevanje iz strani 9

krogih pod stropom. Njihova vsebina je naslednja: Oznanjenje, Sveta družina, Jezus sreča svojo žalostno mater, Vstali Jezus se prikaže Mariji. Mladika o slikah iz tega cikla ugotavlja, da »tvorijo miselno in čustveno enoto, ki se stopnjuje od mistične pokojnosti do rodbinske idile, ki se spet izpremeni v dramatsko tragiko trpljenja, da končno izzveni v nadzemski glorijski poveščanosti. Slike v avbrski cerkvi značijo v razvoju Toneta Kralja velik korak naprej. Nasilnega spreminjanja prirodnih oblik in pretiravanja kretenj je vedno manj, kaže se zdravo hotenje, vrniti se k naravi. Vendar zato duhovni izraz teh postav ni nič manj krepak, še bolj živ in neprisljen je.« Tosja Makuc-Kozina v katalogu na koncu svoje diplomske naloge (navedeno delo, str. 292) našteva v ladji še slike z naslednjimi svetniškimi prizori: Sv. Jakob starejši, Sv. Anton Puščavnik, Sv. Peter pred Kristusom.

Vsekakor pa velja, kar je Karel Dobida zapisal na koncu članka v Mladiki, zato ga navajamo obširneje: »Tone Kralj je z deli v avbrski cerkvi znova potrdil svoj sloves odličnega nabožnega in še posebej cerkvenega slikarja. Delom v Volčah in še prej v Strugah je pridružil slike za cerkev v Avbru, ki je z njimi pridobila resnično lepo, res domačo in v modernem duhu izvršeno umetnino.

Kraljeve slikarije si je ogledalo tudi italijansko odposlanstvo tržaškega umetnostno-konzervatorskega urada. Ti strokovnjaki so Kraljevo delo odobrili in izrazili svojo popolno zadovoljnost in pohvalo.

Vrli avbrski župnik, ki je s tem naročilom dal Kralju možnost ustvariti nov umotvor, naj pa služi za zgled drugim cerkvenim upraviteljem.«

Upam, da bo tudi ta skromen prispevek, za katerega pa se zavedam, da bi ga bilo vredno še poglobiti, tudi s preučevanjem arhivskih virov, eden tistih, s katerimi je osvetljena še ena plat vsestranskih sposobnosti Virgila Ščeka, v tem primeru njegovo razumevanje za nov umetnostni izraz in za uveljavitev takratnega mladega umetnika Toneta Kralja.

S pričujočim člankom pa sem hkrati želel opozoriti na dejstvo, da dragocen Kraljev opus v Avberju nezadržno propada, zato bi bilo nujno v hitrejšem tempu nadaljevati z reševanjem na način, ki ga je že uspešno pričel Restavratski center iz Ljubljane. V primeru, da bi te dragocene Kraljeve slike propadle, bi izgubili eno od temeljnih del slovenske umetnosti polpretekla dobe, ki nam istočasno pričuje o naporih za ohranitev slovenske kulture na Primorskem tudi v najtežjih časih.

M. V.

KOROŠKA DUŠA — USPEŠNICA

Založniška agencija Schwarzer je v marcu ponovno opozorila, da sodi knjiga »Die Kaerntner Seele« (Koroška duša) Erwina Ringla ob uspešnicah Bernharda, Ransmayrja in Pretterebnerja med dobro prodane knjige.

Ringlova »Koroška duša« je od izida naprej v tem trendu.

GLASBENA KASETA

V Mohorjevi založbi je v teh dneh izšla glasbena kaset »Pesem združuje / Das Lied verbindet«. Interpreti so člani družine Lipusch, ki so po svojih nastopih po Koroški zelo priljubljeni. Kaset stane 139,— šilingov in je po distributerju Urach Records že v prodaji.

Sodobno kmetijstvo

Obrezovanje črnega in rdečega ribeza v grmu

Ribez režemo po obiranju poleti ali jeseni ali zgodaj spomladi pred začetkom brstenja. Prednost ima jesenska rez, saj z rezjo zagotovimo grmu osvetlitev, večjo fotosintezo in diferenciacijo rodnih brstov ter boljšo prehranjenost in kakovost plodov. Z rezjo grm oblikujemo ter vzdržujemo razmerje med rastjo in rodnostjo. Rez se pri rdečem in črnem ribezu zaradi različne razporeditve rodnih brstov nekoliko razlikuje.

Črni ribez rodi na enoletnem lesu, ki izrašča iz dve in triletnih vej. Rodnost in kakovost plodov enoletnih poganjkov na starem lesu iz leta v leto padata, zato si prizadevamo za najprimernejšo medrastjo rodnih vej.

Grm naj bi imel ob koncu četrtega leta rasti, ko pride v polno rodnost, 12 do 16 vej, tretjino enoletnih, tretjino dvoletnih in tretjino triletnih iz tal izraščajočih vej. Z rezjo skrbimo za zračen in osvetljen grm. Zato izrežemo veje, starejše od štirih let, in tiste, ki polegajo ali segajo v medvrstni prostor. Nato izrezujemo šibke in pregoste enoletne poganjke. Pustimo le 3 do 4 mladike, namenjene za obnovo grma. Enoletnih, dolgih, stranskih poganjkov črnega ribeza nikoli ne prikrajšujemo, ker na osrednjem delu poganjka daje najkvalitetnejše plodove.

Odvajanje starega lesa na nižje ležečo mlajšo vejo izvajamo le, če pride do ne-

skladja v grmu. Če je starih rodnih vej preveč, izrezujemo najprej veje iz sredine grma.

Rdeči in beli ribez rodita na kratkem enoletnem in dvoletnem lesu, ki izrašča iz starejšega lesa. V primerjavi s črnim ribezom je rodnost na dolgem enoletnem lesu nezatna. Pomlajevanje in obnavljanje rodnih vej ter osvetljevanje grma poteka enako kot pri črnem ribezu. Najprej izrezujemo polegajoče se veje, starejše od štirih let, potem pa odstranimo šibke in redčimo pregoste enoletne poganjke. Enoletne poganjke iz tal prikrajšujemo in s tem izboljšujemo kakovost plodov.

Z rezjo črnega in rdečega ribeza začnemo takoj ob sajenju. Jesensko sajenje je primernejše od pomladanskega, ker korenine v zimskih mesecih vzpostavijo tesen stik z zemljo. Rastlina spomladi začne hitro rasti, kar je prvi pogoj za bujnost grma. Ribezova sadika mora imeti dobro razvit koreninski sistem z najmanj tremi močnimi koreninami. Nadzemni del naj bi imel dva ali več močnih poganjkov, dolgih 40 centimetrov. Pred sajenjem poškodovane korenine prikrajšamo in sadiko posadimo za ped globlje, kot je rasla v drevnici. Če je sadika nerazvejana, z enim samim poganjkom, jo posadimo nekoliko globlje, tako da so 3 do 4 brsti pod zemljo. Razvejano sadiko presadimo tako, da je razvejani del pod površino. Črni ribez sa-

dimo globlje kot rdečega. Po sajenju porežemo rdeči ribez na 3 do 4 brste, črnega pa na 2 do 3 brste. S tem vzpostavimo ravnotežje s koreninskim sistemom in zasujemo ogrodne veje grma. Slabe poganjke porežemo do tal. S tem spodbudimo rast novih močnih sadik.

Prvo leto po sajenju do tal porežemo vse šibke in pregoste mladike. Pustimo le 3 do 5 pravilno razporejenih močnih poganjkov, ki se bodo razvili v prve rodne veje. Če je sadika v prvem letu odgnala le slabotne, talne poganjke, jih že v jeseni tega leta porežemo do tal in s tem spodbudimo bujnejše odganjanje v drugem letu.

Ker imata črni in rdeči ribez različno razporejene rodne brste, se način rezi pri obeh razlikuje že v prvem letu po sajenju. Enoletne poganjke črnega ribeza, ki so namenjeni za rodne veje, pustimo neprikrajšane, mladike rdečega ribeza pa prikrajšamo na polovico ali tretjino. V drugem letu po sajenju poleg dvoletnih vej pustimo še 4 do 5 novih enoletnih poganjkov. Šibke in pregoste poganjke odstranimo.

Z. T.

—o—

OKVARA ZARADI STRELE?

Odpravljena je zaskrbljenost za onesnaženje vodnih virov po nezgodi, ki se je pripetila v bližini Medje vasi, kjer je iz naftovoda ušlo nekaj ton nafte. Podjetje ACEGA je vsekakor iz varnostnih razlogov začasno ustavilo oskrbo iz zajemališča pri Sardečevem mlinu. Prepoved bo trajala, dokler področja ne bodo bonificirali. Nafto so prekrili s peskom, ki so ga začeli odstranjevati.

Philipp Jenniger

Zločinska in ne pravna država

Prevod D. L.

Pravo se je moralo, preprosto povedano, pokoravati nacionalsocialistični ideologiji, kajti beseda Führerja je bila zakon.

Za prihodnost nemških in evropskih Judov so bili morda bolj usodni Hitlerjevi uspehi kot njegova podla dejanja in zločini. Obdobje 1933-38 je, gledano po tolikem času in poznavajoč njegove posledice, danes nekaj očarljivega, saj v zgodovini skoraj ne poznamo dogodka, ki bi ga lahko primerjali z zmagošlavno Hitlerjevo potjo v prvih letih.

Posarje je bilo ponovno priključeno, za vse državljane je postalo obvezno služenje vojaškega roka, začelo se je množično oboževanje, sklenjena je bila nemško-britanska pomorska pogodba, zasedeno je bilo Porenje, v Berlinu so bile olimpijske igre, Avstrija je bila priključena, nastal je »Veliki nemški Reich«, le nekaj tednov pred pogromom novembra leta 1938 pa je bila razkosana Češkoslovaška. Vse to je nazorno dokazovalo, da je postala versajska pogodba le kos papirja in da je Reich imel nadvlado na stari celini.

Nemcem, ki so za časa weimarske republike doživeli v zunanji politiki vrsto ponižanj, se je vse to moralo zdeti nekaj čudežnega. To pa ni bilo vse: od množične brezposelnosti smo tedaj prešli k polni za-

poslitvi, od splošne revščine k dokajšnemu blagostanju za vse socialne sloje. Namesto obupa in žalosti sta zavladala optimizem in samozaupanje. Ali ni morda Hitler — se je tedaj marsikdo spraševal — uresničeval to, kar je bil obljubil Viljem II., to je začetek blagostanja za Nemce? Ali ni morda Führerja izbrala sama Previdnost, in sicer takšnega, kakršnega usoda podarja ljudstvu enkrat vsakih tisoč let?

Na svobodnih volitvah Hitler gotovo ni nikdar pridobil zase večine Nemcev. Toda kdo je mogel leta 1938 dvomiti, da za njim ni velike večine Nemcev, ki so se istili z njim in z njegovo politiko? Nekateri »kverulantski kritiki« (Haffner) si seveda niso dajali miru, a so jih Gestapo ter varnostne službe preganjali; leta 1938 pa je bila večina Nemcev, pripadnikov vseh družbenih slojev, prepričana, da je Hitler največji državnik v nemški zgodovini.

Na še nekaj ne smemo pozabiti: vsi Hitlerjevi izredni uspehi so pomenili, gledano skupno ali posamezno, nadaljnjo klofuto za weimarski sistem. In Weimar ni bil samo sinonim šibkosti v zunanji politiki, s spori med strankami, z vladno nestabilnostjo, z veliko revščino, s kaosom, s populističnimi spopadi in s političnim neredom v najširšem pomenu besede. Weimar je bil

tudi sinonim demokracije in parlamentarizma, razdelitve oblasti, civilnih svobod, svobode tiska in združevanja in končno največje emancipacije in prilagajanja Judov nemški družbi.

To pomeni, da so Hitlerjevi uspehi jemali dobro ime parlamentarnemu sistemu in sami weimarski demokraciji. Zaradi tega se za mnoge Nemce ni postavljajo več vprašanje, kateri sistem imajo rajši. V posameznih aspektih življenja je morda bilo manj osebne svobode; toda, gledano osebno, je položaj bil boljši kot prej in Reich je gotovo ponovno postal velik, večji in močnejši, kot še ni bil nikoli prej. Ali se mar niso v Münchnu poklonili Hitlerju voditelji Francije in Velike Britanije ter mu mar niso pomagali, da je dosegal nove uspehe, o katerih se je prej mislilo, da so nedosegljivi?

In kar zadeva Jude: ali si niso v preteklosti pripisovali vloge, ki jim ni pripadala? Ali si niso upravičeno pričakovali omejitev? Ali niso morda zaslužili, da so jih ponovno potiskali v gete? In predvsem: ali propaganda, ne glede na neizmerna pretiravanja, ki jih ni bilo jemati resno, ni v bistvenih točkah morda odražala svojih predstav in prepričanj?

Ko so dogodki zares postali preveč brutalni, kot na primer novembra leta 1938, se je mogel kdo vedno tolažiti z besedami sodobnika: »To se nas ne tiče. Kadar se ti studi, pogledj drugam. To ni naša usoda«.

Antisemitizem se je v Nemčiji, kot v drugih državah, ukoreninil mnogo pred Hitlerjem. Judje so bili stoletja predmet verskega in političnega preganjanja. Proti-

Jugoslavija med biti ali ne biti

■ nadaljevanje z 2. strani

najbolj množično podporo v Sloveniji, avtoritarni pa v Srbiji. Tudi tako imenovana kosovska drama se vse bolj dozdeva navse uspešen adut, s katerim srbsko politično vodstvo uspešno zaustavlja demokratične procese v Jugoslaviji. To se je najlepše pokazalo ob zborovanju v Cankarjevem domu v Ljubljani za mir in zoper izredno stanje na Kosovu. Zborovanje je bilo v prvi vrsti kritika represivnega načina reševanja tega problema, ki ogroža dosedaj doseženo stopnjo demokracije v Jugoslaviji. Reakcija Srbije pod režijo srbskega vodstva je bila takojšnja in silovita kot nikdar doslej. Pred zvezno skupščino v Beogradu se je takoj naslednji dan po zborovanju v Cankarjevem domu zbralo baje milijon ljudi, ki so med drugim skandirali »Slovenija laže« in »hočemo orožje«. Zdi se, da se je vodstvo jugoslovanske zvezne države dobesedno prestrašilo milijonske množice demonstrantov in je nemudoma uvedlo posebne ukrepe na Kosovu, čeprav ni imelo kakega posebej izrazitega razloga za ta ukrep v samem dogajanju na Kosovu. Štrajk kosovskih rudarjev albanske narodnosti, ki naj bi bil poglavitni razlog za nastanek domnevno neobvladljivega položaja v pokrajini, se je namreč končal tik pred sprejemom izrednih ukrepov. Prekinitev štrajka bi nedvomno ugodno vplivala na razmere v Kosovu.

Ob povedanem velja dodati, da je bilo kljub siloviti reakciji Beograda v Sloveniji

v dveh dneh zbranih okrog milijon podpisov v podporo zborovanju v Cankarjevem domu. Razcep v Jugoslaviji nikdar v povojni zgodovini ob nobenem vprašanju ni bil tako oster. Pomembno je dejstvo, da do razcepa ni prišlo le na relaciji Beograd-Ljubljana pač pa tudi med Beogradom in Zagrebom. Prav tako kot je lanski ljubljanski proces proti četverici pred vojaškim sodiščem, ki je predstavljal poskus zaustavljanja demokratizacije, v bistvu pospešil demokratizacijo v Sloveniji, utegnejo sedanji napadi srbskih politikov na hrvaške tudi na Hrvaškem pospešiti demokratične tendence.

Kaj se bo iz sedanje situacije v Jugoslaviji naposled izcimilo, je nemogoče napovedati. Možno je namreč prav vse.

—o—

DEMONSTRACIJE ZA KOSOVO V ŽÜRICHU

Izseljenci albanske narodnosti so v Zürichu pred jugoslovanskim konzulatom uprizorili 18. t.m. demonstracijo. V govorih in s transparenti, katere so nosili, so zahtevali, naj Kosovo postane republika, naj bi ne menjali srbske ustave iz leta 1974 in naj bi s Kosova umaknili posebne enote. Glavna zahteva pa je bila vsekakor ta, naj bi iz ječ izpustili njihove somišljenike. Demonstranti so vzklikali proti Rahmanu Morini, Aliju Šukriju in Husamedinu Azeniju, zlasti pa še proti srbskemu voditelju Slobodanu Miloševiću in celotni Srbiji.

judovstvo Cerkve, ki je temeljilo na teoloških predsodkih, je imelo staro tradicijo. Zato smo toliko bolj hvaležni, da so posamezne veroizpovedi in Judje od zadnje vojne dalje našli pot dialoga in da s tem dialogom odkrito nadaljujejo.

V zgodovini so bili tudi drugi zgledi: Prusija je n.pr. postala nova domovina ne samo za francoske hugenote, solnograške protestante in škotske katoličane, temveč tudi za mnoge preganjene Jude. Dokler Hitler ni prevzel oblasti, se je nemški antisemitizem kazal bolj zmernega v primerjavi z militantnim antisemitizmom, ki je prevladoval v vzhodni in jugovzhodni Evropi. Ni bil gol slučaj, če se je deset let pred francosko revolucijo pojavila Lessingova knjiga »Modrijan Nathan« in če so državne institucije v skladu z idejami prosvetljenega absolutizma za časa cesarstva in republike nadaljevale in pospeševale emancipacijo in asimilacijo Judov.

Dejstvo je, da se je nemški nacionalizem v specifičnih točkah razlikoval od nacionalizma v drugih državah. Iz razlogov, ki jih tu ne bomo poglobili, so bile liberalne in demokratične komponente nekoliko zadržane, ko je šlo za poudarjanje skupnega izvora, skupne zgodovine in »nemštva«. Ta aspekt je prišel do izraza po napoleonskih vojnah v letih 1848-49 in za časa cesarstva. Vse to je povzročalo v zunanji politiki čedalje bolj agresivno narodno zavest in v notranjem pogledu osvajanje struktur avtoritarne države, v kateri je bila agresivnost obrnjena proti manjšinam, kot so bili katoličani, socialisti in Judje.

Nekateri zgodovinarji so zato obžalovali, da v nemški zgodovini ni bilo revolucije ali vsaj splošne evolucije v smeri demokracije in individualnih človekovih pravic. Thomas Mann je pikro govoril o »militantni servilnosti Nemcev, pri čemer sta se mešali predrznost in kes«.

Omeniti je treba še druge dejavnike. Široki proces industrializacije in urbanizacije je povzročil, zlasti po letu 1871, velike težave za modernost na splošno. Prav v tem spreminjanju, ki se je mnogim zdel, da jih ogroža, so Judje opravljali pomembno in čestokrat prominentno vlogo: tako v industriji, bančništvu in trgovini, med zdravniki in odvetniki, v celotnem kulturnem življenju in v moderni znanosti. Vse to je povzročalo zavist in občutke manjvrednosti, na priseljevanje Judov z Vzhoda pa so ljudje gledali s strahom.

Kapitalizem in velika mesta z neizogibnimi posledicami, ki iz tega izhajajo, so se takoj zdeli kot nekaj, kar »ni nemško«; isto je veljalo za pomembno judovsko delo in vlogo v liberalnih in socialističnih skupinah. Cela reka spisov in brošur je bila posvečena domnevni škodljivi vlogi Judov; poleg neznanih ali znanih avtorjev, kot sta bila Gobineau in Chamberlain, so sodelovali tudi vidni predstavniki nemškega kulturnega in duhovnega življenja, kot Heinrich von Treitschke in Richard Wagner, ki sta omogočila, da je bil antisemitski srd sprejemljiv. Judje so tako postali subjekt jeze, ki je bila v socialnem pogledu dovoljena.

(Dalje)

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 26. marca, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.20 Koledarček; 9.00 Sv. maša iz župniške cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Sonce na plemeni (Lojzka Lombar), RO; 11.00 Nediški zvon; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Alojz Rebula: »Polmrak«. Radijski prikaz v 8 slikah (RO); 14.10 Popoldanski zbornik in šport ter glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 27. marca, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.20 Velikonočne pesmi, vmes: Koledarček; 9.00 Po Jezusovih stopinjah (Marica Uršič); 10.15 Mladinski oder: »Na zelenico je prišla pomlad« (Bruna Pertot) RO; 10.35 Orglar Hubert Bergant; 12.00 Pogovori o doktorskih razpravah v zadnjih letih pri nas; 12.40 Velika noč v slovenski zborovski glasbi. Mešani zbor Francišek Borgia Sedej iz Števerjana; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Goriški razgledi; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 15.15 Velikonočni popoldan; 17.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana vodi Anton Nanut; violonist Leonidas Kavakos; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 28. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Poezija pred opero; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Svet v črno-belem; 12.40 Oktet Simon Gregorčič iz Kobarida; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Od Milj do Devina; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Dedek, izmisli si pravljico!«; 14.30 Iz Benečije; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana vodi Anton Nanut; 18.00 »Slovensko pismo«. Stanko Vuk; »Ljubzenska pisma«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 29. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Zdravniška posvetovalnica; 12.40 Oktet Javor iz Pivke; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Govorimo o glasbi; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 15.15 Neopravičena ura; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mezzosopranistka Rieko Katsumata in pianistka Mojca Šikšovič v našem studiu; 18.00 Kratke, izmišljene in druge zgodbe Bojana Štiha.

■ ČETRTEK, 30. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Trst, mesto znanosti; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Živetni zdravo; 12.40 Oktet Vrtnica iz Nove Gorice; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dvignjena zavesa; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 15.15 Popoldan s slovensko pesmijo in lztokom Jelačinom; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Moški zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine ter mešani zbor France Prešeren iz Celja; 18.00 »In exilium« — dekan Viktor Kos piše župnijsko kroniko; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 31. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Iz zaprašene delavnice; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Razvoj slovenskega povojnega pesništva; 12.40 Oktet Škofije; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Od Milj do Devina; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Halo, kdo tam?; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 15.15 Pogovori z Jožijem; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Glasbena kronika s Hrvaške; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 1. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Poti, zanimivosti in lepote naše dežele; 12.40 Zenska skupina Sovodenjska dekleta; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Glas od Režije«; 14.45 Filmi na ekranih; 15.00 Sobotni razmislek; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Violonist Massimo Belli, pianist Silvio Sirsén.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151